

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल
फैसला
२०७९।०८० सालको निर्णय नं. १८८
पुनरावेदन नं. ०७६-RB-०१३३
मुद्दा:- मुल्य अभिवृद्धि कर (२०७३/०७४)

नवलपरासी जिल्ला रामग्राम स्थित अरुणा डिष्ट्रीलरी प्रा. लि. (स्थायी लेखा नं. ३०५६४५८१६) का तर्फबाट अधिकार प्राप्त संचालक सुभाषचन्द्र अग्रवाल१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

साविक ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर रहेकोमा हाल मध्यमस्तरीय करदाता कार्यालय, काठमाण्डौ.....१ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्मा

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७५/०४/२९

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री विष्णुप्रसाद नेपाल

निर्णय मिति: २०७६/०२/१३

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान अधिवक्ता श्री सुरज श्रेष्ठ

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री विकाश वन्जारा

अवलम्बित नजीर: x

ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७५/०४/२९ मा भएको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको मिति २०७७/०२/१३ को निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ३२ बमोजिम पर्न आएको पुनरावेदन यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. करदाता अरुणा डिष्ट्रीलरी प्रा. लि. को कर परीक्षणको सिलसिलामा आ.व. २०७३/०७४ को लागि मूल्य अभिवृद्धि कर तर्फको कारोवारको अनुसन्धान परीक्षण सम्पन्न भै पेश भएको प्रतिवेदनको आधारमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन २०५२ को दफा २०(१) तथा मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली २०५३ को नियम २९(१) बमोजिम प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश मिति २०७५।०३।३१ मा जारी भएको।
२. प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि कर तिर्नु नपर्ने कारण भए १५ दिन भित्र ठोस प्रमाण पेश गर्न जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७५।०४।०४ मा बुझीलिइ सोको जवाफ मिति २०७५।०४।१७ गते लिखित जवाफ पेश भएको।
३. मूल्य अभिवृद्धि कर रकम रु.३८,१६,५२८/-, जरिवाना रु.३८,१६,५२८/- र मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १९ बमोजिम लाग्ने थप दस्तुर र सोही ऐनको दफा २६ बमोजिम लाग्ने व्याज समेतको गणना गरि मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा २९(३) बमोजिम अन्तिम कर निर्धारण आदेश जारी गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५/०४/२९ मा भएको निर्णय।
४. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७५/०४/३० मा जारी गरेको आ.व. २०७३/०७४ को मूल्य अभिवृद्धि कर तर्फको अन्तिम कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी करदाता अरुणा डिष्ट्रीलरी प्रा. लि. ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७५/०७/०५ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन।
५. विभिन्न उद्योगहरूबाट ढुवानी गरेको भनी करदाताले हेमकुण्ड क्यारियर्सबाट खरिद गरेको कर योग्य खरिदमा क्रेडिट कट्टी दावी गरेको मु.अ. कर वास्तविक नभएकोले मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन तथा मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम ३९ को उपनियम (१) र (२) को कानूनी व्यवस्था विपरीत हुने गरी खर्च दावी गरेको देखिँदा ऐ.ऐनको दफा १९, २६ र २९(२) बमोजिम व्याज, थपदस्तुर र जरिवाना समेत गरी गरेको शुरु ठूला करदाता कार्यालय काठमाण्डौको कर निर्धारण आदेश तथा निर्णय पर्चा

कानूनसम्मत देखिएकोले निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्याई आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।०२।१३ मा भएको निर्णय।

६. पुनरावेदक करदाता अरुणा डिष्ट्रीलरी प्रा. लि. ले विभिन्न उद्योगहरुबाट खरिद गरेको मोलासेस ढुवानी गर्दा गरेको कर योग्य खरिदमा खर्च भएको क्रेडिट कट्टी दावी नपुग्ने गरी गरेको निर्णय मुल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १९, २६ र २९(२) समेतको विपरित रहेकोले शुरू ठूला करदाता कार्यालय काठमाण्डौको मिति २०७५/०४/२९ को कर निर्धारण पर्चा तथा अन्तिम कर निर्धारण आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७६।०२।१६ मा भएको निर्णय समेत बदर गरी करदाताबाट पेश भएको कर विवरण बमोजिम क्रेडिट दावी पुग्ने गरी आदेश गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७६/१०/०१ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र।
७. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७/०९/१० मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

८. नियमबमोजिम पेशी सुचीमा चढी ईजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक अरुणा डिष्ट्रीलरी प्रा. लि.का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान अधिवक्ता श्री सुरज श्रेष्ठले करदाताले विभिन्न उद्योगहरुबाट खरिद गरेको मोलासेस ढुवानी गर्दा गरेको कर योग्य खरिदमा खर्च भएको क्रेडिट कट्टी दावी नपुग्ने गरी गरेको निर्णय मुल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ तथा नियमावली, २०५३ विपरित रहेकोले ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको अन्तिम कर निर्धारण आदेश तथा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत त्रुटिपूर्ण रहेको हुँदा उक्त निर्णय बदर गरी करदाताले कानून बमोजिम प्राप्त गर्नुपर्ने मू.अ.करको क्रेडिट दावी पुग्ने गरी निर्णय गरी सो वापतको हुने रकम समेत फिर्ता दिलाई पाउँ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो।
९. प्रत्यर्थीका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री विकास वन्जाराले करदाताले विभिन्न उद्योगहरुबाट खरिद गरेको मोलासेस ढुवानी गर्दा खर्च गरेको कर योग्य खरिदमा खर्च भएको मुल्य अभिवृद्धि कर क्रेडिट कट्टी दावी नपुग्ने गरी गरेको निर्णय मुल्य अभिवृद्धि कर ऐन तथा नियमावली विपरित रहेको नदेखिएकोले शुरू ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय

कानूनसम्मत रहेको हुँदा उक्त शुरु निर्णय नै सदर गरी पाउँ भनी बहस जिकिर प्रस्तुत गर्नुभयो।

१०. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा ठूला करदाता कार्यालय काठमाण्डौबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको अन्तिम कर निर्धारणको आदेश तथा प्रशासकीय पुनरावलोकनको क्रममा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन? पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
११. अब निर्णयतर्फ विचार गर्दा, यसमा ठूला करदाता कार्यालयबाट पुनरावेदक अरुणा डिष्ट्रीलरी प्रा. लि. को मू.अ.कर ०७३/०७४ को सन्दर्भमा मिति २०७५/०४/३० मा भएको निर्णय बमोजिम मू.अ.कर रु.३८,९६,५२८।- र जरिवाना रु.३८,९६,५२८।- थप दस्तुर रु.४,३७,७९९।- व्याज रु.६,५३,२८५।- समेत जम्मा रु.८७,२४,०५२।- निर्धारण गरी भएको अन्तिम कर निर्धारण आदेश उपर प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन दिएकोमा शुरु आदेश सदर हुने ठहर्‍याई भएको निर्णयमा चित्त नबुझाई पुनरावेदकले यस न्यायाधीकरण समक्ष प्रस्तुत पुनरावेदन दायर गरेको देखिन्छ। कर निर्धारण आदेश गर्दा ठूला करदाता कार्यालयले पुनरावेदकको मुल्य अभिवृद्धि कर रकम क्रेडिट दावी अमान्य हुने गरी गरेको अन्तिम कर निर्धारणको निर्णय त्रुटिपूर्ण रहेको हुँदा सो निर्णय बदर गरी मू.अ.कर फिर्ता समेत गराई पाउँ भन्ने नै करदाताको मुख्य पुनरावेदन जिकिर रहेको देखिन्छ।
१२. पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर हेर्दा मुख्यतः शुरु ठूला करदाता कार्यालयले पुनरावेदक करदाताले खरिद गरेको मोलासेस हेमकुण्ड क्यारियर्सबाट ढुवानी सेवा वापतको मुल्य अभिवृद्धि कर क्रेडिट दावीलाई अमान्य गरेको कारणबाट करदाताले माग गरेको मू.अ.कर फिर्ता दावी समेत अमान्य हुने गरी गरेको कर निर्धारण आदेश त्रुटिपूर्ण रहेको भन्ने जिकिर लिएको देखियो। उक्त पुनरावेदन जिकिर सम्बन्धमा विचार गर्दा, करदाताले कर निर्धारण आदेशका क्रममा उक्त कम्पनीले २०७३।०७४ मा हेमकुण्ड क्यारियर्सबाट ढुवानी सेवा वापत बुझाएको मुल्य अभिवृद्धि कर रु.३८,९६,५२८।- फिर्ता दावी गरेको देखिन्छ। करदाताले खरिद गरेको मोलासेस ढुवानी सेवा वापत तिरेको मुल्य अभिवृद्धि कर विजकमा मात्र रहेको वास्तविक कारोवार नै नभएको कारणबाट करदाताको माग बमोजिम नहुने गरी मूल्य अभिवृद्धि करका सन्दर्भमा थप रु.३८,९६,५२८।-जरिवाना थप दस्तुर रु.४,३७,७९९।- र व्याज रु.६,५३,२८५।-

समेत गरी जम्मा रु. ८७,२४,०५२।- निर्धारण गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट निर्णय भएको देखिन्छ।

१३. करदाताले विभिन्न फर्महरूबाट करयोग्य खरिद रु.२,९३,७९,६००।- बमोजिमको जम्मा रु.३८,९६,५२८।- मुल्य अभिवृद्धि कर क्रेडिट दावी गरेको देखिन्छ। पुनरावेदकले विभिन्न कर वीजकहरूबाट मिति २०७३ श्रावण देखि खरिद गरेको मोलासेस हेमकुण्ड क्यारियर्सबाट २०७४ बैशाख, जेठ र असार महिनामा ढुवानी गरेको देखिन्छ। मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ५ को खण्ड (क) मा "नेपाल भित्र आपूर्ति भएका वस्तु वा सेवामा समेत मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने व्यवस्था गरेको र सोही ऐनको दफा १४ ले प्रत्येक दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्दा प्रापकलाई वीजक दिनु पर्नेछ" भन्ने व्यवस्था समेत गरेको पाइन्छ। मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १६ मा "करदाताले दफा १८ बमोजिमको कर अवधिको आफ्नो कारोवारको लेखा अद्यावधिक राख्नु पर्नेछ र त्यस्तो लेखा निरीक्षण गर्न कर अधिकृतले माग गरेमा जहासुकै रहेको निजको त्यस्तो लेखा कर अधिकृतलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १८ मा "करदाताले प्रत्येक महिना आफुले बुझाउनु पर्ने कर रकम स्वयं निर्धारण गरी सो महिना समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र कर अधिकृत समक्ष वा हुलाकबाट रजिष्ट्री गरी वा विद्युतीय माध्यमबाट तोकिए बमोजिम कर विवरण पेश गर्नु पर्नेछ। यस्तो विवरण सो महिनामा कर लाग्ने कारोवार गरेको वा नगरेको जेसुकै भए तापनि पेश गर्नु पर्नेछ।" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। हेमकुण्ड क्यारियर्स मिति २०६८।११।२१ मा आन्तरिक राजस्व कार्यालय धनगढीमा दर्ता रहेकोमा २०७१ श्रावण देखि नन फाईलर रहेको र मुल्य अभिवृद्धि कर समेत दाखिल गरेको देखिँदैन। करदाताले सो क्यारियर्सबाट मोलासेस ढुवानी गरे वापत माथि उल्लिखित कानूनी व्यवस्था बमोजिम तत्कालै वीजक लिनु पर्नेमा सो वीजक लिएको देखिँदैन। साथै करदाताले कारोवार हुंदाको बखत नै वीजक लिई आफ्नो खरिद खातामा लेखा अद्यावधिक गरी प्रत्येक महिना समाप्त भएको पच्चीस दिन भित्र सो महिनाको कारोवारको विवरण पेश गर्नु पर्नेमा ढुवानीकर्ताले ढुवानी गर्ना साथ वीजक नदिई आफ्नो सहजताको लागि पछि ढुवानी वीजक दिने गरेको भन्ने करदाताको भनाईबाट माथि उल्लिखित कानूनी व्यवस्थाको पालना करदाताबाट गरेको मान्न सकिँएन। ठूला करदाता कार्यालयबाट पुनरावेदक करदाताको आ.ब. २०७३।७४ को मुल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धमा मिति २०७५।०३।३१ मा जारी भएको प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश मिति २०७५।०४।०४ मा बुझी मिति २०७५।०४।१७ मा करदाताबाट लिखित जवाफ पेश भएको मिसिल संलग्न कागजातबाट देखिन्छ।

करदाताले मिति २०७३।०७।०८ सम्म इन्दुशंकर चिनी उद्योग लिमिटेडसंग खरिद गरेको मोलासेस सोही उद्योगले ढुवानी गरेको नभई उक्त मोलासेस ट्रक, कार, टेलर तथा कन्टेनर आदी भाडामा लगाउने उद्देश्य साथ दर्ता भएको हेमकुण्ड क्यारियर्सबाट २०७४ बैशाख, जेठ र असार महिनामा ढुवानी गरेको भनी विजक जारी गरेको र सोही विजकको आधारमा मुल्य अभिवृद्धि कर क्रेडिट दावी गरेको देखियो। मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को अनुसूची-१ को समुह-९ मा ढुवानी साधनको भाडालाई कर छुट हुने वस्तु तथा सेवा अन्तर्गत राखेको देखियो।

१४. मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली २०५३ को नियम ३९ को उपनियम (१) को खण्ड (क) मा "कर कट्टी दावी गरिएको वस्तु वा सेवा कर योग्य व्यवसायसँग प्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित भएमा त्यस्तो वस्तु वा सेवा आयात गर्दा वा प्राप्त गर्दा तिरेको कर कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था रहेको समेत पाइन्छ। मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था विपरित ढुवानी गरेको समयमा नै विल बिजक नलिई आफ्नो सहजताको लागि पछि ढुवानी बिजक लिने दिने गरेको करदाताले स्वीकार गरेको हुंदा मूल्य अभिवृद्धि कर क्रेडिट लिई कर दायित्वबाट पन्छिने उद्देश्यले बिजक मात्र हेमकुण्ड क्यारियर्सबाट खरिद गरेको देखिँदा उक्त ढुवानीबाट भएको विजकबाट दावी लिएको क्रेडिट मान्य हुन पर्दछ भन्ने करदाताको जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन। हेमकुण्ड क्यारियर्सले मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने उद्देश्य राखी कारोवार दर्ता गराएको भएतापनि मूल्य अभिवृद्धि कर छुट कारोवारमा समेत मूल्य अभिवृद्धि कर विजक जारी गरी मू.अ. कर संकलन गर्नु र सो कर बिजकबाट निज करदाताले क्रेडिट दावी गर्नुलाई कानूनसम्मत मान्न सकिएन। मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन २०५२ को दफा २० को उपदफा (१) खण्ड (क) ले म्याद भित्र कर विवरण पेश नगरेमा र खण्ड (ज) मा विजक जारी नगरी बिक्री गरेमा समेत कर अधिकृतले कर निर्धारण गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको स्थितिमा मिति २०७३।०७।०८ सम्म एउटा उद्योगसंग खरिद गरेको मोलासेस मिति २०७४ बैशाख, जेठ र असार महिनामा अर्कै पक्ष अर्थात हेमकुण्ड क्यारियर्सबाट ढुवानी गरेको भनी करदाताले पेश गरेको विजक प्रति विश्वस्त हुन नसकी अन्तिम कर निर्धारण गरेको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन।

१५. यस्तो अवस्थामा करदाताले फिर्ता माग गरेको मुल्य अभिवृद्धि कर वापतको रकम र त्यसमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन २०५२ को दफा २९(१क) बमोजिम लाग्ने जरिवाना, दफा १९(२) बमोजिम थपदस्तुर र दफा २६(२) बमोजिमको व्याज समेत लिने गरी निर्धारण भएको ठुला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट अन्तिम कर निर्धारण गरेको निर्णय

र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै देखियो।

१६. तसर्थ माथि उल्लिखित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट हेमकुण्ड क्यारियर्सबाट करदाता अरुणा डिष्ट्रीलरी प्रा. लि. (स्थायी लेखा न.३०५६४५८१६) ले खरिद गरेको करयोग्य खरिद रु.२,९३,७१,६००।- मा क्रेडिट दावी गरेको मुल्य अभिवृद्धि कर रु.३८,१८,३०८।- वास्तविक नभएकोले क्रेडिट दावी नपाउने भनी शुरु ठुला करदाता कार्यालयले अन्तिम कर निर्धारण गरेको मिति २०७५।०४।२९ को निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्नेगरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।०२।१३ मा भएको निर्णय समेत मिलेको देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसील

१. फैसलाको प्रतिलिपी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई दिनु।
२. सरोकारवाला पक्ष प्रस्तुत फैसलाको नक्कल माग गर्न आए नियमानुसार लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु।
३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
४. यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठुला करदाता कार्यालयमा र रेकर्ड मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत: श्री भिष्म भट्टराई

इतिसम्बत २०७९ साल फागुन १५ गते रोज २ शुभम.....

प्रमाणिकरण मिति:-

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौको छाप